

κάλυψαν τὴν στρώσιν δύο οἰκοδομῶν, ὧν ἀγνοεῖται θετικῶς οἶος· ἦν ὁ προορισμὸς αὐτῶν ὁ κ. Καραπάνος φρονεῖ ὅτι αὐταὶ ἐχρησίμευον εἰς τὸ μαντικὰ μέσα τῶν ἱερῶν τῆς Δωδώνης. Ὡς πρὸς τὸ μικρὸν ὀρθογώνιον οὐλοδύμημα τὸ κείμενον εἰς ἕτερόν τι μέρος τοῦ Τεμένους, διαφωτίζεται τις ἐκ τινος ὀρειχαλκίνου τροχοῦ μετ' ἀπαιρητικῆς ἐπιγραφῆς εἰς τὴν Ἀφροδίτην, ἐκεῖσε ἀνευρεθέντος, ἦν ὁ γὰρ τῆς θεᾶς ταύτης. Τὰ ἐρείπια δύο ἐστὶν νῶων, προπυλαίων, ἀπομεινωμένων ὠμῶν καὶ ἀναθηματικῶν μνημείων ἀριθμουμένων πλέον τῶν τεσσαράκοντα, τέλος ἡ τεκμαιρομένη θέσις σταδίου συμπληροῦσι τὴν εἰκόνα τῆς ὑπαρξάσης Δωδώνης.

Αἱ ἀνασκαφαὶ τοῦ κ. Καραπάνου ἐγγέγοντο προσέτι παρὰ ἱστοὶ ἀνευρέσεως παντοειδῶν ἀρχαιοτήτων ἐκτιμωμένων εἰς πλείστας χιλιάδας, καὶ οὐδὲν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ὑψηλετάτου ἀρχαιολογικοῦ ἐνδιαφέροντος. Τιμωτά εἰσιν ἀγαλμάτια καὶ ἀνάγλυφα ἀρχαίου ρυθμοῦ, δοχεῖα, τρίποδες, κοσμήματα, ὕψλα, καὶ τεμαχία πανοπλιῶν, περιέρχοι ἐπιγραφαὶ ἐπὶ μεταλλίνων πλακῶν, καὶ πλέον τῶν ἑξακοσίων νομισματικῶν κερματίων, τὸ πλείστον μέρος τῶν ὁποίων ἀνήκει εἰς τὰ κράτη τῆς Θορείου Ἑλλάδος καὶ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας. Σχεδὸν πάντα τ' ἀντικείμενα ταῦτα, τὰ ὅποια εἶχον προσφερθῇ εἰς τὸ μαντεῖον ὡς ἀναθήματα, ἢ ἐχρησίμευον εἰς τὴν λατρείαν του, ἦσαν ὀρειχάλκινα. Ἡ πληθυσμὸν αὕτη ὀρειχάλκων συμφωνεῖ ἄριστα μετὰ περιέρχοντινός διαβεβαιώσεως ἀρχαίου συγγραφέως (1), λέγοντος ὅτι ἐν τῶν τειχῶν αὐτῶν τοῦ νηοῦ τῆς Δωδώνης

νης ἐσχημάτισται ἐξ ἐπισωρεύσεως ὀρειχαλκίων εἰδῶν, δοχείων, τρίποδων καὶ ἀγαλμάτων. Ὅθεν, ὅτε ὁ ἱερεὺς ἐθιγέ τι ἐξ αὐτῶν, ἢ ἡχητικὴ ἀνάπαλσις ἀνεκρούετο ἀφ' ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ τοίχου καὶ παρείχε τὸν χρησμόν. Αἱ ὠραιόταται καὶ περιεργωτάται ἀρχαιοτήτες, αἱ Δωδώνη εὐρεθεῖσαι, ἐχαράχθησαν ἀποτελοῦσι τὸν ἄτλαντα ἢ τὸν δευτέρον τόμοντοῦ συγγράμματος τοῦ κ. Καραπάνου. Ὁ συγγραφεὺς πάντοτε σοφῶς κατήρτισε τὸν ἀναλυτικὸν κατάλογον ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ, κατόπι τῆς ἐξιστορήσεως τῶν ἀνασκαφῶν καὶ τῆς περιγραφῆς τῶν ἐρειπίων.

Ἐνεκα τοῦ καθαροῦ ἰθνηκοῦ αὐτῆς χαρακτῆρος ἡ Ἀκαδημία δὲν δύναται ν' ἀπονεύμῃ γέρας εἰς ἔργον ξένου. Δὲν ἔχει ὅμως οὕτω τὸ πρᾶγμα ὡς πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς ἐμφυχώσεως τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Ἑταιρίαν. Ἡ ἀρχὴ αὐτῆς τυγχάνει σχεδὸν κοσμοπολιτικὴ· τὰ μέλη αὐτῆς καὶ οἱ δωρεοδότες ἀνήκουσιν εἰς πάσαν τὴν Εὐρώπην. Ἡ Ἑταιρία αὕτη ἡθελε περιάψει τιμὴν εἰς ἑαυτὴν ἀπονέμουσαν τὴν ὑψίστην τῶν ἑαυτῆς ἀμοιβῶν εἰς τὸν κ. Καραπάνον. Δὲν εἶναι καθόλου μικρὸν πρᾶγμα μετὰ εἰκοσιν αἰῶνων σιγῇ νὰ κάμῃ τις νὰ λαλήσῃ τὸ μαντεῖον τῆς Δωδώνης.

Ι. Σ. Δ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑ. Ἐν τῇ βιβλιογραφίᾳ ταύτῃ παραφέρθη λάθος τι περὶ τὰς σελίδας, ὅπερ παρακαλεῖται ὁ εὐμενὴς ἀναγνώστης νὰ διορθώσῃ ὡς ἑξῆς. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς σελίδος 153 μεταβῆτω ὁ ἀναγνώστης εἰς τὴν 155, μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς 156 μεταβῆτω τὴν 154. καὶ μετ' αὐτὴν εἰς τὴν 157 Σ. τ. Δ.

(1) Μνημονεύεται παρὰ Στεφάνου. — Ἡ σὴ μείωσις αὕτη ἐστὶ τοῦ κ. Λεοντος Heuzey, τοῦ ὁποῦ το βιβλίον τοῦ κ. Καραπάνου περιλαμβάνει ἐν παραρτήματι, σοφὴν τινα πραγματείαν ἐπὶ κατηγόριαις τινὲς ἀναθηματικῶν εἰδῶν εὐρεθέντων ἐν Δωδώνῃ. Δύο ἕτερα πραγματεῖαι συνοδεύουσι τοῦτο· ἐν τῷ πρώτῳ ὁ κ.

Γουίττ περιγράφει τὰ ἀγαλμάτια καὶ τὰ ἀνάγλυφα· ἐν τῷ δευτέρῳ ὁ κ. Ἑγγερ σχολιάζει ἐξ ἐκ τῶν περιεργωτάτων ἐπιγραφῶν.